

Treball de llengua i literatura catalanes

1– El Llibre de les bèsties conté més d'una vintena d'eximplis. Agrupa'ls en dues llistes, segons els protagonistes pertanyin al regne dels animals o al regne dels homes, i realitza alguna d'aquestes propostes :

- **Analitza els protagonistes que provenen del regne dels homes. Quins oficis i càrrecs exerceixen? (rei, bisbe, cavaller, burgès, pagès) Quin tipus de societat reflecteixen?**

En el llibre apareixen diversos tipus de càrrecs, però podem veure com els de major grau, els alts càrrecs, predominen sobre els demés, donat que la acció es desenvolupa dins dels dominis del rei. De totes maneres, també veiem la desesperació de la gent que viu sota les ordres del rei, el que ens indica, gràcies a la crítica que fa Ramon Llull de la situació en aquella època, de les diferències entre burgesos i la gent del poble.

També podem observar com hi apareixen exemples relacionats amb els alts càrrecs eclesiàstics i de la cort, com per exemple, bisbes, comptes, canonges...

2– La tradició literària de presentar els animals com a protagonistes de la narració té un precedent entre els fabulistes de l'antiguitat. Busca a les històries de la literatura grega i llatina informació sobre l'obra d'Isop i de Fedre i escull un d'aquests exercicis.

- **Estudia els atributs que sistemàticament acompanyen la figura de la guineu.**

Es pot veure la eterna persecució entre home i guineu. L'home sempre intentarà caçar-la, al igual que la guineu sempre intentarà caçar gallines. Es tracta del cicle natural de la vida. També podem veure al relat, com la guineu es representa sempre com un animal amb astúcia, la qual utilitza per sortir de tots els problemes amb els que es troba

(L'agrupació dels eximplis es troba en el full annex)

4 Biografia de Ramon Llull

1– Dins de quins regnats catalans i mallorquins va viure Ramon Llull? Quins reis catalans i mallorquins va conèixer ?

Dins dels regnes catalans, ens trobem amb que Ramon va viure en els de: Jaume I, Pere el Gran i Jaume II d'Aragó

Dins dels Mallorquins, veiem que ho va fer en els de Jaume II de Mallorca i Sanç de Mallorca.

Ramon Llull es va convertir en gran amic de Jaume II, ja que de petit va entrar a la seva cort.

2– Quins escriptors en català li són contemporanis ?

Cap, donat que Ramon Llull va ser el primer que va començar a escriure en català. Podem veure altres escriptors que van escriure en occità, però cap d'ells en la mateixa llengua que Ramon Llull.

3– Localitza en un mapa de la Mediterrània els llocs que tenen relació amb la seva vida.

(El mapa es troba en el full annex)

4- Explica per quina raó és important Ramon Llull ?

La importància de Ramon Llull es basa en que va ser el primer escriptor en utilitzar la llengua catalana en les seves obres literàries. Apart d'això, Ramon Llull tenia com a mèrit el fet que va escriure sobre una ampla diversitat temàtica.

De què és creador ?

És el creador dels anomenats eximilis, que ajuden en les seves obres a entendre certs aspectes de la realitat

Quines són les seves obres principals ?

Llibre de l'orde de cavalleria (1275)

Llibre d'Amic e Amat (1286)

Llibre d'Evast e Blanquerna (1286)

Llibre de meravelles (1298)

A què va dedicar la seva vida ?

Quan Crist crucificat, segons ell, aparegué quan tenia uns 30 anys, va interpretar la senyal com una crida de Déu, y va dedicar tota la seva vida a recórrer parts del mon, convertint y ensenyant la paraula de Déu a tots els no creients. Les seves obres defensaven l'ordre diví, intentava amb elles, fer veure al poble qui era realment Déu, intentant expandir la religió cristiana.

5 EL LLIBRE DE LES BÈSTIES

1 Quina funció atorga Ramon Llull als eximilis ?

Ramon Llull te com a objectiu fer un relat moralitzador al lector, de manera que al llegir-lo, aquest pensi en certs aspectes de la societat en la que viu. Amb l'ajut dels anomenats eximilis, pot criticar els aspectes que ell desitja sense mencionar en cap moment directament el que està criticant. Podem veure per tant, que els utilitza per difondre y fer arribar al lector les crítiques sobre la societat en la que viu. Podem dir per tant, que estan inclosos sobre una finalitat didàctica.

2 Fes un esquema que reflecteixi com està construït l'exemple que explica Na Renard sobre l'home que entenia el que deien els animals (p. 78-80).

Home Dona

entén llenguatge de

Bou Ase Gall soluciona problemes entre

S'aprofita de

- **Quina és la funció de la història del bou i de l'ase ?**

En l'eximpli, veiem reflectits en l'ase certes crítiques que Ramon Llull fa a l'home, com l'engany i la manipulació per a una satisfacció personal millor, una millor forma de vida sense tenir en compte el sofriment dels altres (en aquest cas, el del bou). Veiem com l'animal més espavilat (l'ase) s'aprofita de la bona voluntat de l'altre animal (bou)

- Quina és la finalitat de l'exemple ?

Ramon Llull te com a finalitat fer veure al lector (de la mateixa manera que Na Renard ho vol fer veure al rei), que no es bo tenir molts consells diferents als teus als que seguir, sinó que el vertaderament important es la veracitat del consell que tenim. Veiem en l'eximpli com l'home fa cas del que li diu el gall, sense raonar que el que està fent no es un bon acte.

- Quina lliçó se'n desprèn ? Hi estàs d'acord ?

Com hem dit abans, la finalitat del text es la de fer arribar al lector que s'ha de saber quin consell agafar, saber de quina persona prové, saber la veracitat i si es tracta d'un bon consell. També podem veure en l'eximpli com es tracta el tema del maltractament a dones, considerant-les com a ésser inferior al home, tot i que, segons la nostra opinió, Ramon no te intenció d'entrar en detalls si el que fa el gall amb les gallines es correcte o no.

- El fet de no estar d'acord amb la lliçó que transmet l'exemple condiciona que la narració sigui més o menys agradable o interessant ?

Un exemple en el que hi estàs d'acord, provoca al lector una major atenció cap al relat, donat que autor y lector fan coincidir opinions, y per tant, el lector se sent identificat amb el que el autor intenta fer arribar, redactar. Si el lector no està d'acord amb la opinió del autor, pot provocar que el lector miri l'exemple de mala manera, ja que possiblement s'estigui atacant a unes creences que el lector posseeix.

- Què hi ha en la manera de construir la narració que no sigui estrictament necessari per vehicular aquesta lliçó? Fixa't que el que hi ha de superflu, de sobrer, que no té una funció precisa, és allò que és més estrictament literari.

El que no es estrictament necessari i que Llull utilitza es la personificació de les persones humanes a qui vol criticar amb animals

3- Compara la traïció de Na Renard ordeix contra el Bou (p. 75-77) i que acaba amb la mort d'aquest, i, la que prepara l'Elefant contra Na Renard (p. 82-84) i que acaba amb la mort de la guineu.

Les dues traïcions son dutes a terme mitjançant l'astúcia. En la primera d'elles, Na Renard juga a dues bandes: Per una part, li diu al rei si es menjarà al bou en cas de que aquest se li ofereixi, y per altre part, diu al bou que es qualifiqui com a comestible, ja que d'aquesta manera, segons ell, el rei tindrà bona opinió d'ell. Tot això provoca que el rei es mengi el bou.

La segona traïció juga amb les mateixes bases. Es un joc a tres bandes. L'Elefant avisa del engany de Na Renard al rei, y avisa dels plans que aquesta està fent amb el senglar. El rei se'n adona de la situació y acaba amb la vida de Na Renard. Com veiem, en les dues traïcions veiem que hi participen 3 personatges, dos d'ells són utilitzats y un es qui juga amb tots ells per aconseguir els seus propòsits.

4- Explica les relacions que tenen els exemples que apareixen en el capítol 3 amb el passatge en el qual s'insereixen. Pot tenir algun significat especial que sigui Na Renard qui utilitzi un exemple extret de la vida del mateix Llull ?

En un dels capítols amb més exemples del relat, veiem com la majoria d'ells tenen per objectiu intentar fer arribar al lector que l'astúcia pot tenir més poder que la força. Ramon s'ajuda d'aquesta base per desenvolupar la història que té com a protagonistes l'Elefant i el rei, y la traïció que planifica Na Renard. L'Elefant té por del poder del rei, y Na Renard va exemplificant amb la base abans esmentada per intentar treure la por que domina al gran animal.

Ramon exemplifica mitjançant Na Renard la època de la vida amb la que va viure amb el seu esclau àrab, i dels problemes que van existir en les seves diferents creences religioses. Per altra banda, se suposa que Ramon Llull es qui més endavant, apareix en la cort dels homes, criticant les maneres que aquests demostraven en un menjar col·lectiu.

5– Analitza els exemples, que, en el capítol 4, s'intercanvien Na Renard i la Serp (p. 58–59). Què volen significar els de l'un i de l'altre personatge ?

Tant la Serp com Na Renard intenten fer veure al rei que tenir-se un o l'altre al consell es perjudicial pel Lleó. Tots dos utilitzen atacs exemplificats contra l'altre.

Per una part, tenim com la Serp intenta avisar al rei que la intenció de Na Renard es enganyar a tothom y anar fent fora del consell a qui lo són de molèstia (ho fa amb l'exemple del argó y del cranc)

Per altra banda, tenim a Na Renard que intenta fer entendre al rei que la Serp es mala consellera, com bíblicament, demostra la història d'Adam i Eva.

6– Què critica Llull del funcionament de la cort del rei dels humans ?

Ramon Llull critica la situació que es viu a la cort dels humans. Per una part, veiem com els reis y la gent d'alta classe tenen una falta de respecte a Déu, com es demostra el egoisme, la luxúria, la ira... tant critica l'autor.

També veiem com es critica els alts impostos no necessaris que imposa el rei, afectant al poble, que amb pocs recursos, veu com ha de destinar part de la seva trista economia als banquets y festes de la cort.

7– Busca la relació que hi pugui haver entre els problemes i els vicis que es posen de manifest en la visita del Linx i el Lleopard a la terra dels humans i els que ja sabem que hi ha a la terra dels animals, en aquest moment de la narració.

El rei humà, al igual que Na Renard, utilitzen la paraula de Déu per a aconseguir el que volen, sense tenir en compte si el que fan està bé o no. Quan els interessa treuen una versió sobre la paraula de Déu per tal que la resta d'animals o humans presents creguin que actuen correctament segons la paraula divina.

Per tant, no es té un respecte total cap a Déu.

Els ajudants d'ambdós reis s'aprofiten del fet que tenen influència en les decisions reials per a treure'n el seu propi profit. I com que tot el regne fa cas al que diu el rei, ningú els culpa de res. (com veiem en el cas de l'elecció del Lleó com a rei i els problemes amb els animals herbívors)

8– Fixa't bé en el moment en què a la cort dels humans apareix un home que podria ser el mateix Ramon Llull (p. 66). Quina funció té aquest episodi en el qual l'autor fa una al·lusió a ell mateix ?

Amb la seva aparició, Llull deixa les crítiques mitjançant les indirectes que surten als exemples, per fer acte de presència i criticar directament el que creu que es incorrecte en la manera de fer de la cort dels homes.

6 ELS PERSONATGES DEL LLIBRE DE LES BÈSTIES

1– Fes un seguiment del personatge del Bou al llarg de la història. Com en resulta caracteritzat?

Al principi el bou intenta que Na Renard no se'n surti amb la seva, però aquesta es superior al Bou a l'hora de convèncer als altres i acaba aconseguint els seus propòsits. Després de la mort dels seus fills per part del rei, el bou marxa a servir l'home, deixant enrere el regne animal. Però un cop allà, veu la crueltat del món humà, y decideix tornar al regne animal. A partir de la seva tornada al regne animal, Na Renard juga amb ell, per tal de aconseguir els seus interessos, fins al punt de aconseguir acabar amb la seva vida.

2– Analitza l'actuació del Paó en el capítol 6, en l'episodi que porta a la mort del Bou (p.76). Quins són els mòbils de la seva actuació?

El Lleó té gana, i Na Renard obliga al Paó a comentar-li al rei que el Bou, pel mal alè que desprèn, morirà en poc temps, i que valdria més la pena menjar-se'l. El Paó sap que si no fa el que la guineu li diu aquesta se'l menjarà, ja que són enemics naturals. Per tant el Paó actua regit per la por.

3– Quina funció fa l'Elefant en el desenllaç de la trama?

Durant tota la història l'Elefant col·labora en les trames de Na Renard, dient-li que si aquesta aconsegueix matar el rei ell agafaria el poder, donant-li grans privilegis a la guineu per haver-la ajudat, però a la que la guineu posa en marxa el pla per matar el rei, enfrontant el Lleó amb el Senglar, l'Elefant ho explica tot al rei, per tal que acabi amb els mals interessos de Na Renard, que juga amb els animals per aconseguir bens propis.

Podem dir per tant, que l'Elefant se'n acaba penedint de haver estat planificant en contra del rei, i per tant, decideix anar en contra dels interessos de Na Renard.

4– Es pot dir que el Lleopard és un personatge íntegre en qui Llull projecta les qualitats més elevades? Raona la resposta a partir de l'anàlisi de la seva actuació en l'ambaixada al rei dels homes i en el combat amb el Linx.

El fet que la dona del Lleopard sigui la més bonica del regne, que el rei el triï junt amb el Linx com a missatger, que quan arriba al reialme dels humans el rei d'aquests el tracta millor a ell que al Linx, dient-li que s'assenti més a prop seu, i que quan s'enfronta amb el Linx es senti més segur i confiat gràcies a saber del cert que Déu l'està recolzant, ens mostren que Llull va projectar les millors qualitats en ell i volia que hom el prengués com a exemple a seguir.

5– El cinisme del comportament de Na Renard, en què es caracteritza?

El cinisme del comportament de Na Renard es caracteritza en els seus exemples que exposen situacions i anècdotes on es donen comportaments completament diferents als que té la guineu realment. Na Renard intenta semblar una guineu que actua correctament, quan veritablement, el que ella vol aconseguir es que els animals la vegin com a ésser llest y amb coneixement per dur a terme els seus plans.

6– En què consisteix la perversitat dels arguments i dels exemples que posa Na Renard? Fixa't en les raons de tipus teològic i religiós que addueix de vegades. Quan són indiscutibles, i quan, inacceptables?

La perversitat rau en que Na Renard utilitza la religió en casi tots els seus exemples i arguments, de manera que, mentre que a vegades ens explica la veritable naturalesa de l'animal, cosa que trobo correcte, altres vegades manipula les lleis morals i religioses per tal de fer que la seva explicació li doni el fruit esperat,

provocant la confusió del rei i dels animals que escolten els seus exemples.

7– Analitza les estratègies amb què Na Renard es va desfent dels seus rivals.

Totes les seves estratègies són actes covards, en els que intenta involucrar varis animals entre ells. D'aquesta manera intenta aconseguir treure's del mig a qui segons ella són molestos, per arribar a concloure els seus propòsits. Podem dir doncs, que juga amb les confusions entre animals, provocades per les diferents influències que provoca en ells mitjançant els seus exemples.

8– Analitza l'última argúcia de Na Renard per salvar-se (p.84).

Quan el rei s'adona de que Na Renard ha confabulat contra ell, aquesta intenta excusar-se dient-li que ho feia pel seu be, per saber si hi havia algun traïdor entre els seus barons. Quan diu això, Na Renard s'espera que ni el Conill ni el Paó el delatin dient el que saben, ja que li tenen molta por, però a aquests els hi fa més por el rei que Na Renard i acaben dient la veritat, amb el que el rei traïdor Na Renard.

9– Arriba Na Renard a una plena felicitat com a resultat de les seves maquinacions?

Tot i que està convençuda de que se'n sortirà no és així. El seu avariciós objectiu era fer pujar al tron a l'Elefant mitjançant confabulacions per matar al Lleó. Un cop estigués al tron, aquest li tornaria el favor nomenant-lo únic conseller reial, però l'Elefant, veient el mal acte que està duent a terme traint al rei, espera el moment oportú per a trair a Na Renard i acabar amb els seus maliciosos plans.

10 –Analitza en quin sentit hi ha una progressió en els errors que el Lleó comet com a rei, i quin significat té aquesta progressió.

Crec que el principal error que comet el Lleó es el de confiar només en les, segons el rei, sàvies opinions de Na Renard a l'hora de prendre decisions, ja que Na Renard aprofita per a satisfer la seva ambició. Finalment, creu a un altre animal, y se'n dona compte dels errors que ha comès, fets que soluciona amb la mort de Na Renard, el provocador de totes les morts del consell del rei.

Reflectit en el món dels humans, veiem com el rei només creu la opinió de gent que te una certa suposada saviesa, y no creu de la gent inferior en llinatge que ell (en aquest cas, els animals herbívors)

11– Quin grau de culpabilitat atribueix Llull al Lleó en tot el que ha passat al seu regne? De què és responsable? Tingues en compte que la història no acaba amb la destitució del rei.

Llull atribueix com a culpa al Lleó el fet de que durant el seu regnat, hagi seguit els consells de animals amb mals interessos, fet que provocà la mort de la majoria dels membres del seu consell.

7– ASPECTES GENERALS DEL LLIBRE DE LES BÈSTIES

1– Quina és la lliçó final del llibre?

El llibre es una crítica a la manera d'actuar del regne humà, en el egoisme d'aquest, i com, en el fons, el home busca el seu propi benefici, per molt que es vulgui canviar, fer semblar una cosa, tenir una posició diferent dins la societat, sempre tindrà uns interessos per aconseguir.

També es pot prendre com a lliçó que és millor refiar-se i confiar en persones que per naturalesa són nobles que no en gent de baix llinatge, ja que aquestes et poden traicionar gent que busca el propi benefici enlloc de mirar per els demés, com fa la guineu amb el lleó.

2- Posa en relació l'exemple de la rata-donzella i l'ermità amb la moralitat general del llibre.

En l'exemple de la rata, podem veure, com tot i que la rata es va transformant fins a adquirir una aparença més agradable, els seus interessos interior segueixen sent els que tenia al principi, els que tenia abans d'haver adquirit el nou status. Això ho podem relacionar amb la lliçó, ja que veiem que la gent, tenint la categoria social que tingui, es mou per el interès personal, y no per els interessos que serien apropiats per la posició en la societat que en aquells moments desenvolupa.

3- Posa en relació l'exemple del jove que construeix un hospital i un pont i els comentaris que l'acompanyen amb la moralitat general del llibre.

En l'exemple del jove que construeix un hospital i un pont es diu que en aquella època estava ben vist espiritualment fer aquestes obres. El noi dona tots els seus diners per construir el pont i l'hospital i per això creu que n'obtindrà mèrit davant de Déu. Aquí es veu una altra vegada la importància dels diners y, sobretot, com la finalitat de haver construït els edificis, és la de aconseguir uns interessos personals, una satisfacció personal superior.

4- Llegeix els textos lul·lians que es donen en l'apartat de selecció de textos bibliogràfics de la introducció; Llibre de la contemplació i Doctrina pueril.

• De què tracten?

Tenen com a temàtica el poder dels regnes, és a dir, tracten sobre els reis i prínceps, y la relació que guarden amb Déu i la seva voluntat.

• Quines idees comparteixen?

Comparteixen idees com que els reis fan la funció de Déu a la terra i per tant han de complir amb moltes responsabilitats. Veiem com descriu, en els dos textos, que es el que teòricament hauria de fer un rei a la terra

• Quines diferències hi observes?

En el primer llibre, es critica la forma de governar dels reis, segons les obligacions que tenen. Veiem com es parla dels molts actes que realitzen els reis en contra de la voluntat de Déu, actes que realitzen simplement perquè tenen poder, i sense seguir la paraula de Déu, la qual suposadament haurien de seguir per ser qui governar a la Terra com Déu fa al cel.

El segon text es explica les responsabilitats de ser príncep, les seves obligacions, el que significa tenir aquest càrrec, però sense entrar a criticar les accions que finalment fan sobre les persones i les contradiccions que cometen amb la paraula de Déu.

• Hi ha diferències en la manera de tractar les idees comunes?

L'un explica les obligacions dels prínceps i el perquè reben aquest títol, mentre que l'altre donar per suposades aquestes obligacions, però es qüestiona el perquè no es duen a terme, quan en realitat son els qui governen la Terra al igual que Déu ho fa al cel.

Sí, mentre que en el Llibre de la contemplació parla dels reis i senyors com si estigués parlant amb Déu, en Doctrina pueril ho fa com si es dirigís a algú en concret, al qui anomena fill.

5- Compara la doctrina que es desprèn del Llibre de les bèsties amb la que es pot llegir en aquests textos.

La doctrina que es desprèn del Llibre de les bèsties és bastant similar a la dels textos de el Llibre de la contemplació i el de Doctrina pueril, ja que totes tenen a veure amb la funció d'un rei sobre el seu poble gràcies a la voluntat de Déu, tot i que si aquests governants es refien de gent que per naturalesa és malvada i segueixen consells de mala procedència, així com si apliquen la paraula de Déu segons els seus interessos personals, acaben governant d'una manera que poc té a veure amb la voluntat de Déu.

6- Busca en el llibre de les bèsties passatges paral·lels o equivalents als dels paràgrafs 2, 3, 4, 7 i 21 del llibre de la contemplació i als dels paràgrafs 4, 6 i 7 de Doctrina pueril.

- Capítol 1, pàgina 45, 2n paràgraf: Senyors, la noblesa del rei s'ha de correspondre amb la bellesa de persona: que sigui gran, humil, i que no faci mal a la seva gent
- Capítol 2, pàgina 49, últim paràgraf: Senyor, un compte mantenia una guerra amb un rei; i com que el comte no era tan poderós com el rei, utilitzà l'astúcia en la guerra. El compte, d'amagat, donà grans dons a l'escrivà del rei per tal que li fes saber totes les estratègies que el rei faria contra ell
- Capítol 4, pàgina 54, 3r paràgraf: En un reialme s'esdevingué que hi havia un rei ple de mals costums i que tenia un consell molt malvat; tot el reialme estava en grans penúries i en ira de Déu per la maldat del rei i del seu consell ja que era inestimable el mal que li feien a la gent que vivia en aquell poble El Bou entengué que el rei i el seu consell eren malvats i tingué por d'anar a estar sota un malvat govern
- Capítol 5, pàgina 65, 2n paràgraf: Déu, que és el rei de cel i de la terra i de tot quant és, és humil, perquè sempre que hom el vol veure i parlar amb ell, ho pot fer i li pot dir les seves necessitats. Déu no té porters a qui s'hagi de donar diners ni consellers que per diners facin malvestat ni engany
- Capítol 5, pàgina 66, 4t paràgraf: Mentre el rei i la reina menjaven, joglars anaven cantant i tocant instruments per la sala, amunt i avall, i feien cants deshonestos i contraris a la bona educació: Els joglars lloaven el que s'havia de blasmar i blasraven tot allò que calia lloar
- Capítol 5, pàgina 67, 2n paràgraf: El rei no volgué saber-ne res perquè tenia por que l'escuder li retragués els pecats que tenia per costum fer
- Capítol 5, pàgina 68, 4t paràgraf: Senyors missatgers, en aquesta ciutat el rei ha tingut un gran parlament, en què ha fet reunir molta gent de terres llunyanes. Les despeses que ha fet són grans i per això ha manat fer una recapta molt gran i que em costarà molts diners i que feia corts dues vegades l'any i així arruïnava el seu poble

7- En quin sentit el Llibre de les bèsties pot ser un desenvolupament narratiu de la doctrina de Llull expressa en el llibre en el Llibre de contemplació i en la Doctrina pueril sobre el príncep i el govern?

En el sentit de narrar aquesta doctrina en forma de faula per explicar-ho en forma animal però que en realitat té la finalitat de mostrar com ha de governar i ha de guardar-se de mals consellers, ja que durant el llibre, veiem com critica basant-se en els arguments explicats en els dos llibres, és a dir, acceptant al monarca, però exigint que la forma de governar segueixi la voluntat de Déu, no la del interès del rei.

8- El Llibre de les bèsties pot haver influït en les idees que trobem en el Llibre de contemplació i en la Doctrina pueril?

Més que relacionar, podríem dir que totes tres ja contenen aspectes en comú, és a dir, es basen en els mateixos aspectes: L'acceptació del sistema utilitzat en la societat, és a dir, el rei, però exigint a aquest el seguiment de la paraula y la voluntat de Déu, per sobre de consells d'altres persones, mogudes per interessos propis, y per sobre del interès personal que es té en un moment donat.